ECHTE JONGENS

een geschiedenis op waarheid gegrond

door JOHANNA.

NIJKERK, G. F. CALLENBACH.

Echte Jongens.

EEN GESCHIEDENIS OP WAARHEID GEGROND,

DOOR

J. O H A N N A.

NIJKERK,
G. F. CALLENBACH.

Snelpersdrukkerij — C. C. Callenbach — Nijkerk.

Wie uwer houdt niet het meest van dingen, die „echt" zijn? Ik denk wel, dat een ieder van u het echte zal verkiezen boven wat „niet echt" is. Wanneer een van uw vriendjes op zijn verjaardag een horloge heeft gekregen of iets anders, en hij laat u dat zien, dan is het tien tegen één, dat gij hem zult vragen: „Is dat nu *echt goud* of *echt zilver*?" Antwoordt uw makker u dan: „Ik weet het niet zeker", dan begint de waarde van het geschenk in uw oogen reeds te dalen; en hoort gij later, dat het namaaksel was, dan is het aardige er geheel van af, al moge het onedele metaal nog zoo in uwe oogen schitteren. Maar luidt het antwoord, met groote zekerheid aanstonds gegeven: „Heusch, het is echt goud of zilver", dan vindt gij uw vriendje een zeer benijdenswaardigen jongen, omdat hij iets bezit, dat *echt* is. Ik ontmoette onlangs een jongen, die op zijn verjaardag een timmerdoos had gekregen. O, o, wat was dat ventje blij! Vroeger had hij ook wel eens een timmerdoos ontvangen, maar met de gereedschappen, die daartoe behoorden, had hij niets kunnen beginnen: zij waren alle zoo bot geweest en van een metaal gemaakt, dat aanstonds boog en brak. Maar nu had hij een *echte*

timmerdoos gekregen: hoe stevig was die hamer, hoe scherp die beitel, hoe flink getand die zaag, en dan die boor en die schaaf: een timmerman had ze bij zijn werk kunnen gebruiken; dat was nu eens alles *echt*; daarmede kon gewerkt worden.

Gij zult misschien wel eens gemerkt hebben, dat een voorwerp er zóó kan uitzien, dat wij het op het eerste gezicht voor echt houden; en toch is het onecht, van weinig waarde, dikwijls van nul en geener waarde. Soms is het zeer moeielijk om het echte van het onechte te onderscheiden. Een valsche gulden of rijksdaalder kan jaren lang in omloop zijn, voordat iemand bemerkt, dat hij geen waarde heeft. „Luister eens", zegt gij op zekeren dag, „wat vreemden klank heeft die gulden; dat is geen klank van zilver." Gij werpt den gulden enkele malen in de hoogte, en telkens wanneer het muntstuk op de tafel valt, herhaalt gij: „Neen, die is niet echt; de klank is veel te dof". O wee, wanneer uw gulden valsch is, dan kunt gij hem niet uitgeven, want dan zoudt gij een ander bedriegen. En hoe veel moeielijker is het om valsche *bankbiljetten* van echte te kunnen onderscheiden; daarvoor moet men bepaald een kenner zijn.

Bestaat er nu een onderscheid tusschen echt en onecht onder levenlooze *voorwerpen*, zulk een onderscheid wordt ook gevonden onder levende *menschen*. Neen, ook onder ons menschen is niet alles goud wat blinkt. Ik hoop niet, dat gij het in uw leven zult ondervinden, hoe smartelijk het is om zich in iemand te bedriegen. Ach, het gebeurt wel, dat men jaren lang iemand vertrouwd heeft .... en plotseling blijkt, dat zulk een vertrouwen niet verdiend was. Het was

voor den koopman, dien ik onlangs sprak, zulk een droevige ontdekking geweest, toen hij bemerkte, dat zijn knecht, die twintig jaren bij hem geweest was, toch niet *echt* vertrouwbaar mocht heeten, want anders had hij zich niet heimelijk van eenig geld uit de toonbanklade en van eenige winkelwaren meester gemaakt.

Nu heb ik ook wel eens hooren spreken van *echte jongens*. „O, die Jan en die Piet ... dat zijn zulke echte jongens", zeide nog onlangs een moeder tot mij. Wie zou niet van echte jongens houden? Toch een ieder. Hoe jammer evenwel wanneer jongens, die op dien eernaam meenen aanspraak te mogen maken, later blijken geen echte jongens te zijn, want wat zich voor echt uitgeeft, is dat, zooals wij zagen, lang niet altijd. Wat zijn eigenlijk echte jongens? Ik wil u thans een paar kleine geschiedenissen verhalen van eenige jongens; dan moet gij zelf zeggen, wie van hen den naam van een „echten jongen" mocht dragen, en wie niet. Luistert daarom aandachtig toe, opdat gij een goed en juist oordeel moogt kunnen vellen; en wanneer gij deze geschiedenissen gehoord hebt, beantwoord dan voor u zelf de vraag, of ook gij reeds een echte jongen zijt.

Mevrouw van der Kan ging op een schoone lentedag aan eene harer goede vriendinnen een bezoek brengen. Het was Woensdag en dus voor haar kinderen geen school. Zij had daarom haar negenjarig zoontje Hendrik medegenomen, en deze was daarmede erg in zijn schik. Onderweg vroeg Hendrik aan zijn moeder: „Moeder! hebben de menschen, naar wie wij toegaan, kinderen?"

Ja, beste jongen!" antwoordde hem zijn moeder, „want wij gaan naar Mevrouw van der Hout; maar of haar kinderen thuis zullen zijn, weet ik niet; ik hoop het voor u. Ge woudt zeker gaarne wat met hen spelen?"

„O, gaan wij naar Mevrouw van der Hout toe!?" riep Hendrik vroolijk uit. „Nu, bij die mevrouw is het altijd prettig, ook al zijn de kinderen niet thuis, want zij heeft achter haar huis zulk een mooien grooten tuin, waarin ik mij alleen ook wel vermaken kan. Moeder! laat ons maar flink doorstappen, dan zijn wij er spoedig."

Weinige oogenblikken later traden Moeder en zoon de huiskamer van Mevrouw van der Hout binnen. Beide dames zetten zich neder om eens rustig en gezellig een half uurtje met elkaar te spreken, maar Hendrik viel het niet gemakkelijk stil te zitten. Ook hem was door de vriendelijke mevrouw een stoel gegeven, maar in een ongelooflijk korten tijd was hij reeds driemaal daarvan afgegleden. Met vriendelijken blik op Hendrik, wiens wangen van gezondheid bloosden en wiens guitige oogen van levenslust schitterden, vroeg de vrouw des huizes aan zijn moeder:

„Zijn uw andere jongens even welvarend als deze vroolijke knaap?"

„O, Mevrouw! zij zijn gezond als vogels in de lucht, als vischjes in het water. In het laatste jaar hebben wij voor hen geen cent aan den dokter uitgegeven, maar aan den bakker zoo veel te meer. Wij zijn zeer gelukkig met onze kinderen."

„U zult het wel altijd zeer druk hebben; 't is ook geen kleinigheid, zoo'n drietal woelwaters. Ik zie hen nog al eens voorbijhaan, of liever voorbij*draven*; lang-

zaam loopen schijnen zij reeds kort na hun geboorte verleerd te hebben."

„Ja, woelig zijn zij, Mevrouw! Maar dat mag ik gaarne zien; zij zouden anders geen *echte* jongens zijn."

„Dat ben ik volkomen met u eens. Vroolijk en onbesuisd en een beetje wild, dat is zoo de aard van jongens; ik zie het aan den mijnen."

„Dat moogt gij wel zeggen. Wanneer mijn jongens een leven maken, alsof het gansche huis wordt afgebroken, dan roept mijn man wel uit: „Maar nu gaat het toch al te erg; daaraan moet een einde komen. Ik kom dan tusschenbeide en zeg: „Ik vind het heerlijk om echte jongens te hebben; ik zou niet gaarne zien, dat zij anders waren. Wanneer zij zoo stil en zoet zijn, dan zijn zij ziek of hebben het achter de mouw. Het is waar, dat onder jongens ook stille naturen gevonden worden, die toch gezond, oprecht en eerlijk zijn, maar zij behooren tot de uitzonderingen, en uitzonderingen bevestigen den regel. O, echte jongens zijn die van *mij* zeker; daarvan wil ik u even een staaltje vertellen. Gij kent de groote spoorwegbrug wel, nietwaar?"

Mevrouw van der Hout knikte toestemmend en luisterde nu met dubbele aandacht toe.

„Nu, verbeeld u eens wat daarop heeft plaats gehad! Die jongens durven dan ook letterlijk alles. Op zekeren dag krijgen die heerschappen het in hun hoofd, dat het wel aardig moest zijn om over zoo'n boog van die brug heen te wandelen; dat zou geen alledaagsche wandeling zijn, en het uitzicht van zulk een hoogte zou zeker prachtig wezen: zij hebben er zich bepaald veel van voorgesteld. Op genoemden dag — het was Zaterdagmiddag —, toen ik niet anders

meende dan dat mijn jongens goed en wel aan het spelen waren, schelde een politieagent bij ons aan; ja, Mevrouw! een politieagent in levende lijve. Deze kwam ons niets meer of minder vertellen dan dat twee van onze jongens dood op hun gemak over de bogen van de spoorwegbrug liepen te wandelen, tot groote ontsteltenis en angst van vele toeschouwers, die, bij wijze van spreken, hun hart vasthielden. Natuurlijk schrokken mijn man en ik hevig, toen wij dit bericht van den politiedienaar ontvingen; wij wisten niet hoe aanstonds te handelen, want een mensch raakt heelemaal uitgestudeerd met zulke bengels: straffen helpt niet meer, en om verbieden lachen zij. Eindelijk kwam mijn man op een zeer vernuftige gedachte. Hij wilde den jeugdigen waaghalzen eens een geduchten schrik aanjagen, opdat zij in de toekomst zulke ondeugende en tegelijk gevaarlijke streken zouden nalaten. Hij verzocht daarom den gerechtsdienaar om zijn zoontjes mede te nemen naar het politiebureau en hen daarin voor een paar uren op te sluiten. Nu, de agent wilde ons dien dienst gaarne bewijzen. Een half uur later ontvingen wij van hem de geruststellende mededeeling, dat onze jongens zonder armen of beenen gebroken te hebben van de brug waren afgekomen, en dat zij tegen hun zin tijdelijk hun intrek in het politiebureau genomen hadden. Maar verbeeld u: nog geen uur daarna kwam de zelfde agent in gezelschap van de beide jongens terug met de boodschap van den inspecteur, dat hij zulke jongens niet langer op zijn terrein wilde dulden, naardien zij het al te bont maakten; zijn bureau was trouwens geen gesticht van verbetering voor jeugdige boosdoeners.

„Dat alles is verschrikkelijk!" riep Mevrouw van der Hout met onverholen verbazing uit. „Wat vreeselijke geschiedenis vertelt u mij daar; het is om van te ijzen. Vindt u zelf dat ook niet? Iets dergelijks heb ik in mijn geheele leven niet gehoord."

Mevrouw van der Kan had dit verhaal verteld op een toon, waaruit meer bewondering dan afkeuring sprak. De kleine Hendrik luisterde intusschen met de grootste belangstelling naar het verhaal van de heldendaden van zijn twee oudere broertjes en was stellig van plan hen later in zulke dingen trouw na te volgen.

Mevrouw van der Hout verkeerde nog steeds onder den zelfden indruk en mompelde onophoudelijk: „'t Is wat te zeggen met zulke jongens; verschrikkelijk, verschrikkelijk."

Daardoor aangemoedigd maakte haar bezoekster zich gereed om nog een nieuw dergelijk verhaal op te disschen. Na eenige oogenblikken haar vriendin beteekenisvol te hebben aangezien, hernam zij: „Laatstleden Zondag zouden mijn man en ik samen naar de kerk gaan. Gij moet weten, dat wij anders nooit beiden tegelijk gaan, maar een ieder op zijn beurt. Dit doen wij met oog op de jongens, die altijd thuis blijven. Ik kan hen nooit naar de kerk medekrijgen, maar ik ben ook trouwens daarop niet gesteld, want zij luisteren toch niet en schijnen te meenen, dat de kerk voor alles gebouwd is behalve voor het ware doel namelijk om God te aanbidden, Zijn Naam te loven en te prijzen en Zijn Woord te hooren. Zij voeren allerlei kattekwaad uit en zitten van hun leven nooit stil, doch .... welke jongens kunnen dat? Een kindermeisje heb ik nooit langer dan vier weken kunnen

houden, want de jongens deden met zulk een arm schepsel, wat zij verkozen. O, ik moet er nog om lachen, als ik er aan denk, wat die arme stumperds te verduren hadden; zij wisten dan ook niet, hoe gauw zij weder zouden wegloopen; één van haar kwam 's morgens en was des avonds alweer verdwenen. Toen ik dan bemerkte, dat kindermeisjes niet geschikt waren om met zulke *echte* jongens om te gaan, heb ik een kinder*juffrouw* genomen, in de veronderstelling, dat het nu wel beter zou gaan, maar eilieve! toen gingen de poppen nog meer en nog harder aan het dansen. Van het oogenblik af waarop de juffrouw in huis was gekomen, waren wij elken dag getuige van openbare ruzie, want zulke juffrouwen kunnen nog oneindig minder van jongens verdragen dan meisjes. Toen besloten wij maar om onze knaapjes aan hun eigen lot over te laten, en zoo bleven wij voortaan, daar er toch eenig toezicht moest zijn, des Zondagsmorgens één van beiden thuis.

Op dien bewusten Zondagmorgen evenwel zouden wij eens voor een keertje samen naar de kerk gaan. Het was bediening van het heilige Avondmaal, en mijn man was er opgesteld, dat wij beiden daaraan zouden deelnemen.

Wij lieten de jongens beloven, dat zij zich onder kerktijd tijdens onze afwezigheid behoorlijk zouden gedragen, maar ach, wat beteekent een belofte van zulke *echte* jongens? Men kan vooruit wel zeggen, dat zij hun woord niet zullen houden."

Mevrouw van der Hout kon niet nalaten hierop te antwoorden: „Ik voor mij zou meenen, dat het een bewijs van flinkheid en degelijkheid is, als men een jongen op zijn woord kan gelooven."

„Och, kom, gekheid! Jongens nemen het zoo nauw

niet: daarvoor zijn zij te onbesuisd. Ik vertrouwde dan ook maar heel weinig op hun woord en beval daarom aan Jetje de keukenmeid, dat zij een oog in 't zeil zou houden, hoewel ook zij niet tegen hen opgewassen is, wanneer het er op aankomt. Doch in vredes naam! wij waagden het er op. In de kerk overviel mij telkens een gevoel van onrust: hoe zouden mijn jongens het thuis wel maken? Had ik maar eens even om een hoekje kunnen zien. Ik was dan ook met mijne gedachten niet bij hetgeen ik hoorde. Allerlei gevaren en rampen stelde ik mij voor oogen. Zooveel mogelijk streed ik tegen mijn vrees en stelde mij gerust met de gedachte, dat zij misschien heel zoet met hun speelgoed speelden of in het ergste geval met elkaar een weinig vochten.

Hoe blij was ik evenwel, toen de Dominee den zegen had uitgesproken, en wij naar huis konden gaan. Ik gevoelde mijn hart daardoor verlicht; doch hoe hevig ontstelden wij, toen wij, dicht bij huis komende, een menigte menschen zagen staan, die allen met een uitdrukking van angst en schrik op het gelaat de oogen naar onze woning gericht hielden. Wat ter wereld kon daar gebeurd zijn of op 't oogenblik zelf nog gebeuren? Daarnaar behoefden wij niet heel lang te vragen. Ook wij richtten onze oogen omhoog naar ons huis, want daar heel in de hoogte — vele handen wezen daarheen — moest het vreeselijke schouwspel zich vertoonen. En inderdaad, wat wij zagen was meer dan genoeg om onze haren van schrik ten berge te doen stijgen en het bloed in onze aderen te doen stollen. Verbeeld u, boven op het dak van ons huis, dat buitengewoon steil is, zagen wij onze oudste twee jongens zitten, allerlei grim-

massen makende tegen de menschen beneden hen, terwijl *dit* kereltje," — bij deze woorden wees Mevrouw van der Kan op haar Hendrik, die met gretige ooren zat te luisteren — „zich gereedmaakte om zijn broeders te volgen en reeds half met zijn lichaam buiten het dakvenster hing. In minder dan geen tijd had mijn man zich een weg gebaand door de opeengepakte menigte, was naar boven gesneld en had ons Hendrikje naar binnen getrokken. Op voorzichtigen toon waarschuwde hij toen de beide andere jongens om van hun gevaarlijke plaats den terugweg aan te nemen, en door het dakvenster kwamen zij weder binnen. Zoo liep alles zonder ongelukken af, maar ik ril er nog van, als ik aan die vreeselijke oogenblikken terugdenk."

't Is meer dan verschrikkelijk," liet Mevrouw van der Hout zich opnieuw hooren. „Neem mij evenwel niet kwalijk, als ik u gulweg verklaar, dat *ik* dergelijke dingen van *mijn* jongen niet zou dulden; ik zou het hem behoorlijk afleeren. Ik geloof dat u veel te zacht en te toegevend zijt voor uw kinderen. Het is voor mij een uitgemaakte zaak, dat wij ouders onze kinderen niet aan zich zelf mogen overlaten, maar dat wij hen behooren op te voeden tot Christenen, wier roeping het is te strijden tegen hun ondeugden, dwaas- en roekeloosheden. Zij moeten vroeg hun ouders leeren gehoorzamen en een afgelegde belofte als heilig beschouwen. Wij hebben bij hun doop toch beloofd, dat wij met Gods hulp alles zullen doen, wat in ons vermogen is, om hen tot Gods eer op te voeden; en ik beschouw het als iets vreeselijks, wanneer onze kinderen door onze nalatigheid verwilderen, doordien zij aan hun eigen willekeur en

luimen zijn overgelaten, en alzoo als hollende paarden hun verderf tegemoet ijlen. Wij lazen nog dezer dagen bij onze huiselijke godsdienstoefening de geschiedenis van den Hoogepriester Eli (1 Samuel 3 en 4), die zijn kinderen niet eenmaal zuur aanzag, wanneer zij kwade dingen deden, en die daardoor oorzaak werd, dat Gods geduchte straf over hen en over hem zelf kwam."

Met een goedhartig lachje hoorde Mevrouw van der Kan dezen *uitval* — zóó was zij gewoon elk godsdienstig woord van Mevrouw van der Hout te noemen — van haar vriendin aan. Reeds meermalen hadden zij samen over dit onderwerp een ernstig gesprek gevoerd, maar dit had nog nooit geleid tot de gewenschte overeenstemming. Mevrouw van der Kan maakte zich ditmaal van het gesprek af door te zeggen: „Och, mijn lieve! vergelijk toch, als 't u belieft, mijn jongens niet met uw Karel: die is waarlijk een buitengewone jongen."

„Ik kan in mijn Karel niets buitengewoons ontdekken," antwoordde Mevrouw van der Hout, „hij is evenals andere jongens en heeft, zoogoed als zij, zijn deugden en gebreken." Er zweefde haar nog wel iets anders op de lippen, maar zij hield wijselijk haar woorden in. Het speet haar zelfs, dat zij zoo even zoo kras haar meening had te kennen gegeven; niet omdat haar woorden geen waarheid bevat hadden, maar omdat de kleine Hendrik alles gehoord had. Het was waar, dat de onverstandige moeder zelf verklaard had in het bijzijn van haar zoontje, dat zij geen gezag meer over haar kinderen bezat, maar deze droevige waarheid behoefde toch niet in de tegenwoordigheid van zulk een knaapje in een afkeurenden

zin besproken te worden: daardoor kon de moeder nog het laatste overblijfsel van ontzag verliezen, dat haar misschien was overgebleven.

„Hendrik! hebt gij geen zin om wat in den tuin te gaan spelen?" vroeg zijn moeder hem, toen zij zich herinnerde, dat hij daarover reeds op straat met haar gesproken had.

Hendrik sprong van zijn stoel met den vroolijken uitroep: „O ja! heel graag. Als ik van Mevrouw mag, dan ga ik er dadelijk heen."

„Ja maar, lieveling!" vervolgde zijn moeder, „er is toch geen water of geen put of iets dergelijks, waardoor gij gemakkelijk een ongeluk kunt krijgen?"

„Achter den tuin stroomt wel een tamelijk breed water, maar er is een hooge heining om den tuin heen, en de deur, die zich daarin bevindt, is altijd gesloten, dat wil zeggen: gegrendeld. Karel en de meisjes mogen nooit aan die grendels komen; dat weten zij zeer goed, en zij zullen het dan ook niet doen. Wanneer dus uw zoontje niet aan die grendels komt, dan bestaat voor hem niet het minste gevaar; maar wanneer hij niet gehoorzaam is, dan doet u wijzer om hem binnenshuis te houden."

Hendrik was al bij de deur, toen zijn moeder hem toeriep: „Denk er aan, jongen! dat gij niet aan die deur komt, maar in den tuin blijft, want anders gebeuren er ongelukken."

„Ja, Mama! ik zal er aan denken, wees maar gerust," riep Hendrik terug. Mevrouw van der Hout voegde er met een zucht aan toe: „Als ik er maar op aan kan."

Een oogenblik later hoorden beide dames een lichten vluggen stap in de gang weerklinken en een heldere jongensstem luide en vroolijk een liedje zingen. „O,

daar is Karel al," riep Mevrouw van der Hout uit, hij komt eer terug dan ik wel dacht."

Karel trad binnen, een blonde krullebol van twaalf jaren. Het was een genot om den knaap aan te zien; dat prettige aantrekkelijke gelaat moest een ieder bekoren. Gezond, frisch en blozend zag hij er uit; zijn heldere blauwe kijkers zagen vriendelijk en vrijmoedig in het rond. Met een ruk had hij de deur geopend en vloog als het ware vol blijdschap op zijn moeder aan. Maar toen hij merkte, dat deze bezoek had, bleef hij een weinig verbluft een oogenblik stilstaan, ging daarna zoo bedaard en kalm mogelijk naar zijn moeder toe, omhelsde en kuste haar en groette Mevrouw van der Kan op beleefde wijze.

Mag ik naar den tuin gaan, Moeder?" vroeg hij zacht.

„Ja wel, Karel!" luidde het antwoord, „maar wilt ge niet eerst even dezen brief voor mij naar het postkantoor brengen? Er is haast bij, en er is op 't oogenblik niemand in huis, wien ik dat kan laten doen. Daarna kunt ge ongestoord gaan spelen met Hendrik van der Kan, die zich reeds in den tuin bevindt en wel blijde zal zijn u te zien."

Het vroolijke gelaat van Karel betrok even; in plaats van nog eerst naar het postkantoor te gaan, wilde hij liever aanstonds gaan spelen, vooral toen zijn moeder hem vertelde, dat er voor hem een kameraadje was gekomen. Karel was het eenige zoontje van zijn ouders, zoodat hij zich altijd moest vermaken in het gezelschap van zijn zusters. Hoe lief hij nu die zusters mocht hebben, zoo was het voor hem toch een buitengewoon genot, wanneer hij met jongens van zijn leeftijd mocht spelen. Hij was evenwel gewoon om dadelijk en zonder tegenspreken

zijn ouders te gehoorzamen, ook al bevalen deze hem iets, dat hij minder aangenaam vond. Daarom verdween de donkere nevel zeer spoedig van zijn gelaat, en vroeg hij op zijn ouden opgeruimden toon: „Waar is de brief, Moedertje?" Zoo vlug als zijn rappe voeten dit toelieten, snelde hij met den brief in de hand weg. Geen tien minuten later was hij weer terug en verkreeg toen verlof om naar hartelust met Hendrik in den tuin te gaan spelen, maar het duurde geen vijf minuten, of hij was opnieuw bij zijn moeder in de kamer. „Moeder!" zeide hij, „ik ben den ganschen tuin doorgeloopen, maar heb Hendrik niet kunnen vinden. Ik heb ook luid geroepen, maar kreeg geen antwoord. Waar kan hij toch zijn?"

„O, die grappige jongen!" antwoordde Mevrouw van der Kan, „hij zal u hebben zien aankomen en zich toen voor de aardigheid verstopt hebben. Mijn Hendrik is een eerste schelm: hij doet zulke dingen wel meer. Ga maar gerust nog eens zoeken."

Karel wierp een ongeloovigen blik op Hendriks moeder. Waar zou Hendrik, die toch niet zoo heel dikwijls in den tuin geweest was, zich zoo spoedig hebben kunnen verstoppen? En waarom was hij dan zelfs niet te voorschijn gekomen, toen zijn vriendje na vruchteloos zoeken eindelijk weder in huis was gegaan?

„Heusch, mijn beste jongen!" ging Mevrouw van der Kan voort. „Hendrik verstopt zich wel voor mij, zijn eigen moeder. Dit is nog gisteren gebeurd. Ik wilde, dat hij voor mij een boodschap zou doen en wist, dat hij in huis was. Ik riep hem wel tienmaal, maar ontving geen antwoord. Eindelijk gaf ik het op, en zie.... een oogenblik later kwam hij heel

leuk uit de groote kleerkast te voorschijn. Hij had mijn roepen dus wel gehoord, maar had er nu eenmaal aardigheid in om mij zoo te foppen. Ik moest waarlijk om den jongen lachen, toen hij zoo onnoozel als een lam mij vroeg: „Moeder! hoorde ik goed: hebt u mij geroepen?"

Karel zette groote oogen op, toen hij dit hoorde. Zich te verstoppen, als zijn ouders hem riepen, — hoe dorst een jongen dat te doen? Hij zou het van zijn leven nooit gewaagd hebben. Was hij dan geen echte jongen, doordien Hendrik zooveel meer durfde te doen dan hij? Hij was hierover met zich zelf in tweestrijd, maar het gebod des Heeren kwam hem toch aanstonds in de gedachten: „Eert uwen vader en uwe moeder!" En vader en moeder te foppen was zijns inziens wel het tegenovergestelde van hen te eeren.

„Beproef het nog éénmaal, Karel!" vervolgde Mevrouw van der Kan. „Gij kunt er van verzekerd zijn, dat Hendrik hier of daar achter een boom of struik verscholen zit. Om niet spoedig gevonden te worden houdt hij natuurlijk zich zoo stil als een muis, net als toen hij in de kleerkast zat."

Wederom ging Karel zoeken. Tien-, twintigmaal liep hij den tuin op en neer, keek achter alle struiken, gluurde naar boven tusschen de bladeren der boomen, want zijn verloren kameraadje kon wel als een aap in een der takken geklommen zijn, maar.... wat hij deed, hoe hij zocht, hoe hij riep, — het een zoowel als het ander met het zelfde gevolg: van Hendrik was geen spoor te ontdekken. Er bleef hem alzoo niets anders over dan opnieuw naar binnen te gaan met de onaangename boodschap: Hendrik is er niet. Nog bleef Mevrouw van der Kan, althans schijnbaar,

in de zelfde rustige stemming, maar toch stond zij op en zeide: „Ik zal zelf hem eens gaan zoeken, want het is niet aardig van hem om u zoolang op te houden." Mevrouw van der Hout stond insgelijks op om haar bezoekster te begeleiden. Zoo ging het drietal naar den tuin.

„Mama!" zeide Karel zachtjes, terwijl hij zijn moeder bij den arm greep, „ziet u wel, dat de grendel van de tuindeur is weggeschoven, en dat de deur op een kier staat? Ik heb straks daarop niet gelet, maar nu zie ik het. Hendrik zal toch niet....?"

Karel kon zijn vraag niet ten einde brengen, want plotseling zag hij zijn moeder doodsbleek worden, terwijl hij haar arm voelde beven. Met oogen vol schrik zag zij naar de tuindeur. Wel trachtte zij haar ontroering en ontsteltenis voor Mevrouw van der Kan te verbergen, maar deze, die eindelijk ook een weinig ongerust begon te worden, zag plotseling den verschrikten blik, waarmede haar vriendin naar de tuindeur staarde. Dien blik begreep zij. Nu verloor Mevrouw van der Kan alle zelfbeheersching en ijlde naar de deur, voordat iemand haar kon tegenhouden. „Het water; o, het water!" gilde zij in radelooze angst. „Hij is altijd zoo dol op het water en wil nooit naar mij luisteren, als ik hem verbied daarvan weg te blijven. O, Hendrik, mijn jongen! waar zijt gij?"

De arme moeder rukte nu de deur geheel en al open, stormde naar buiten, slaakte een hartverscheurenden gil en stortte toen als door den bliksem getroffen op den grond neder, want wat was het eerste, dat zij zag, toen zij vóór het diepe heldere water stond?.... Het was het strooien hoedje van haar Hendrik, dat zich zachtjes op het water heen en

weder bewoog, terwijl de lange breede linten er van door den wind vroolijk heen weder en wapperden. Dat hoedje zeide haar genoeg: haar Hendrik was verdronken.

. . . . . .

Niet lang behoefde men naar het lijkje van den knaap te zoeken. Hendrik had blijkbaar zijn belofte vergeten en aan de verzoeking geen weerstand kunnen bieden om de verboden deur te openen, teneinde zich te vermaken bij het breede en diepe water. Zoo was hij er vóórover in gevallen en had door zijne ongehoorzaamheid den dood gevonden. Het rechte kon natuurlijk niemand te weten komen. Het bleeke mondje kon zich niet meer openen om schuld te belijden, vergeving te vragen en mede te deelen, hoe het ongeluk zich had toegedragen.

Het arme knaapje, dat aan de hand zijner moeder zoo vroolijk naar het huis van Mevrouw van der Hout was gewandeld, werd op den avond van dien zelfden dag bleek, koud en dood naar zijn ouderlijke woning gedragen. Een bedroefde vader en een troosteloze wanhopende moeder wachtten het daar op. Bitter, bitter was hun leed, dat zij een lief kind verloren hadden, maar het bitterste van alles was nog de gedachte, dat ongehoorzaamheid de oorzaak was geweest van dezen jammerlijken vroegtijdigen dood.

„Karel! kan ik er vast en zeker op rekenen, dat gij vandaag terstond uit school naar huis zult komen en dan rustig en stil thuis zult blijven, totdat de school weer begint? Zult gij dan uw best doen om gedurende dien tijd uw zusjes zoet bezig te houden? Kan ik daar heusch op aan, Karel?" vroeg Mevrouw van der Hout drie dagen nadat bovengenoemde vreese-

lijke gebeurtenis had plaats gegrepen. Zij was nooit gewoon om 's morgens zóó vroeg, nog vóór schooltijd van haar kinderen, uit te gaan, maar op *dien* morgen gevoelde zij zich daartoe geroepen en verplicht. Terwijl zij zoo tot haar zoontje sprak, klonk haar stem zenuwachtig; ook was het haar aan te zien, dat haar ziel diep geschokt was. „Och kind!" voegde zij er nog met bevende lippen aan toe, „dat ongeluk met Hendrik heeft mij zoo vreeselijk aangegrepen, te meer omdat het bij onze woning, achter onzen tuin is geschied. O, had ik u maar niet eerst met dien brief voor Oom Dirk naar het postkantoor gezonden; had ik Antje de keukenmeid maar van haar werk geroepen en met Hendrik doen medegaan naar den tuin, dan ware het ongeval misschien voorkomen. Doch wie had ook kunnen denken, dat het kind aanstonds zóó ongehoorzaam zou zijn geweest; hij beloofde nog zoo stellig dat hij den grendel niet zou aanraken, en .... toch heeft hij het gedaan."

Liefkozend legde Karel zijn hoofd tegen Moeders schouders. Het was niet de eerste keer, dat hij zijn moeder zich zelf dat verwijt hoorde doen. Zachtjes herhaalde hij de woorden, die hij zijn vader had hooren uitspreken, toen zijn moeder zichzelf zoo beschuldigde: „Het is toch onder Gods bestuur geschied."

„Ja, mijn lieve jongen! Dat weet ik ook wel, en dat zal mij dan ook troosten en sterken op dezen droevigen dag; maar het is voor mij zoo pijnlijk, dat ik niet weet, waarmede ik de arme ouders moet troosten. Zij schijnen voor geen enkel troostwoord vatbaar te zijn; elk woord verstomt in mijn mond, als ik hen aanzie. Ik zou wel den ganschen dag, tot van avond laat, bij hen willen blijven om hen met het een of ander te

kunnen helpen, maar ik durf niet zoo lang van huis te blijven. Ik laat te veel achter, en de schrik zit mij nog in de leden; ik stel mij soms alle mogelijke nare en akelige dingen voor oogen."

„O, Moeder!" riep Karel uit, „blijf vandaag gerust bij Mevrouw van der Kan. Ik beloof u, dat ik voor alle dingen zal zorgen en de zusjes zal bezighouden van morgen, van middag en van avond; ik zal bij haar blijven, totdat zij in bed liggen en slapen."

Karel had zich in al zijn lengte opgericht en zag zijn moeder met een ernstigen en trouwhartigen blik aan; hij greep haar hand en vervolgde: „Vertrouw nu eens op mij, Moedertje! en blijf vandaag rustig bij Mevrouw van der Kan. Ik weet zeker, dat uw gezelschap haar goed zal doen."

Hoewel Karel zijn moeder aanmoedigde om den ganschen dag bij Mevrouw van der Kan te blijven, zoo dacht hij er toch wel over na, hoe ongezellig het zou zijn, als zijn moeder van huis was. Als hij uit school thuis kwam en van de dienstbode vernam, dat Moeder was uitgegaan om een bezoek af te leggen — hetgeen niet zoo dikwijls gebeurde —, dan scheen hem alles zoo eenzaaam en verlaten toe; maar als zij weder binnenkwam, dan veranderde alles van gedaante en keerden gezelligheid en vroolijkheid terug. Gelijk nu haar tegenwoordigheid *hem* gelukkig gemaakte, zoo zou dit ook ongetwijfeld het geval zijn ten opzichte van de arme beproefde moeder.

Nog een oogenblikje aarzelde Mevrouw van der Hout. Zou zij luisteren naar de vriendelijke raadgeving van haar zoontje en gehoor geven aan den drang van haar eigen hart, dat insgelijks haar aanzette om zoolang mogelijk bij haar vriendin te blijven?

„Ach, blijf nog wat," had zij deze den vorigen dag hooren smeeken, toen zij was opgestaan om heen te gaan en haar de hand reikte. „Morgen hoop ik terug te komen," had zij toen beloofd, „en dan wil ik blijven, zoolang als ik kan." Maar ... kon zij haar Karel vertrouwen? Hendrik was toch op zoo noodlottige wijze ten gevolge van ongehoorzaamheid en het breken van zijn woord om het leven gekomen! Zou Karel niet eveneens .....?"

„Toe, lieve Moeder! vertrouw mij geheel," drong de knaap nogmaals aan. Op dat zelfde oogenblik hoorden allen een rijtuig aanrollen; dat was bepaald het rijtuig, hetwelk Mevrouw van der Hout naar het sterfhuis zou brengen. Zij moest dus haastig een besluit nemen, en dit deed zij dan ook. Vol moederlijke liefde drukte zij een kus op Karels voorhoofd en zeide: „Beste jongen! omdat ik weet, dat ik u kan vertrouwen, zal ik ginds den ganschen dag blijven." Daarop werden de twee kleine meisjes, Betsy en Greta, vaarwel gekust en aan haar beiden de vermaning gegeven om toch vooral lief en gehoorzaam te zijn, terwijl de dienstboden nog enkele bevelen ontvingen. De Heer en Mevrouw van der Hout stapten toen in het gesloten rijtuig en reden weg. . . . . .

. . . . . .

Het was kwart vóór negen. Het ontbijt was afgeloopen; er was dus niets anders te doen dan naar school te gaan. De twee kleine meisjes werden door het kindermeisje daarheen gebracht, terwijl Karels weg hem een gansch anderen kant heen voerde. Zooals hij gewoon was, had hij na het opstaan zijn morgengebed gedaan. Hij zou dit niet licht vergeten hebben, maar zei toch meestal zijn gebed op als een van buiten

geleerd lesje, gelijk dit misschien met zeer vele kinderen het geval zal zijn: zij weten dan eigenlijk niet, *wat* zij vragen en bidden. Maar de gebeurtenissen der laatste dagen hadden ook Karel tot meerderen ernst gestemd. Hij had zich zelf meer dan eenmaal afgevraagd: „Als *ik* nu eens zoo plotseling ware gestorven, waarheen zou *ik* dan wel zijn gegaan?" Op deze vraag had hij geen bevredigend antwoord kunnen geven, want hij gevoelde toch, dat hij dikwijls Gods geboden had overtreden en een zondig hart bezat. De menschen mochten hem al prijzen als een besten flinken jongen, op wien niets te zeggen viel, maar een inwendige stem zeide hem, dat die lof niet geheel verdiend was. Daarom had hij nog dien zelfden morgen, waarop zijn ouders naar de familie van der Kan waren gereden, den Heer gebeden om hem al zijn zonden te vergeven, die hem zoo onrustig maakten, en hem door Zijnen Heiligen Geest meer en meer te leeren Zijnen goddelijken wil te volbrengen.

Terwijl Karel nu op weg naar school was, kwamen al deze dingen hem te binnen. Hij dacht er over na, wat hij zijn moeder plechtig en herhaaldelijk beloofd had, en met oog daarop bad hij in stilte, dat God hem mocht helpen om zijn belofte trouw te vervullen, opdat Moeder over hem tevreden zou kunnen zijn.

Daar sloeg de torenklok negen slagen. Nog bijtijds was Karel op school. De drie morgenuren vlogen onder de verschillende lessen met groote snelheid voorbij. Voordat de leiën en boeken werden weggeborgen, fluisterde Johan van Barmen Karel, die naast hem zat, in het oor: „zeg, Kareltje! ik kom je van middag om één uur afhalen. Er komen met den trein muzikanten mede voor de hardrijderij; en ik heb gehoord, dat zij met

volle muziek van het station naar het feestterrein zullen marcheeren; zij gaan evenwel niet door de stad heen, maar de singels langs."

Karel was een groote liefhebber van muziek; hij hoorde die dolgraag en vooral zulke muziek als waarvan zijn buurman Johan sprak. Muziek op koperen blaasinstrumenten, met begeleiding van de groote Turksche trom, ging bij hem boven alles.

„Weet ge," ging Johan voort, terwijl de meester zich voor een oogenblik naar een ander lokaal begaf, „om twee uur begint het feest. Als wij nu zorgen, dat wij even over éénen bij het station zijn, dan wandelen wij tot half twee met de muziek mede en kunnen wij weer op tijd in school zijn. Maak, dat ge klaar staat, als ik kom, hoor!"

„Ik zou heel graag met je mee willen gaan," antwoordde Karel, „maar ... Vader en Moeder zijn beiden van huis en komen eerst van avond laat thuis."

„Wat hindert dat?" vroeg Jan op verwonderden toon. Het treft juist heel goed, dat uw vader en moeder niet thuis zijn, want nu kunnen zij alvast geen *neen* zeggen."

„Ja maar," wierp Karel opnieuw tegen, „ik heb beloofd, dat ik buiten schooltijd thuis zou blijven en een oog op mijn zusjes zou houden. Moeder rekent daarop en ik mag dus ...."

Op dat oogenblik kwam de meester terug, zoodat de beide jongens hun fluisterend gesprek moesten af breken. Zoodra zij evenwel het schoollokaal verlaten hadden en zich op straat bevonden, zetten zij het voort. „Kom, Karel!" begon Johan, „laat je nu overhalen om met mij mede te gaan. Wat hindert het uw moeder, wanneer gij een half uurtje langer of korter thuis blijft? Wees toch niet zoo'n flauwe jongen."

Ik denk wel niet, dat er in geheel Nederland één jongen zal gevonden worden, die gaarne voor „flauw" wil aangezien worden; een *echte* jongen gruwt van alle flauw- en lafheid. Ook onze Karel was geenszins er op gesteld om met zulk een leelijken naam genoemd te worden. Hij brandde van verlangen om met de andere jongens op de maat van de muziek mede te stappen; dit was in zijn oogen een veel prettiger zaak dan, bij voorbeeld, met zijn zusjes plaatjes te zitten kijken of in den tuin te wandelen.

Johan las den strijd op Karels gelaat en meende reeds vast en zeker zijn zaak gewonnen te hebben. Nog ééne poging zou hij in het werk stellen, en dan zou Karel wel geheel en al zijn overgehaald, maar juist deze ééne en laatste poging werkte uit, dat Karels bezwijkende kracht zich geheel herstelde.

Johan kwam dikwijls bij Karel aan huis, en zoo was hij er meer dan éénmaal getuige van geweest, hoezeer Karels zusjes hem aanhingen, hetgeen waarlijk geen wonder was, want Karel wist als een echte groote broêr de kleintjes allerliefst bezig te houden. Met Johan was dit een heel ander geval; deze had ook wel een paar zusjes, maar dikwijls kon hij haar gruwelijk plagen. Als zij soms zoet en rustig met elkaar aan het spelen waren, verstoorde hij door zijn komst het spel, waardoor de kleinen het natuurlijk op een huilen zetten. Zij beschouwden hem dan ook als een echten schrikaanjager en wisten dikwijls niet, waar zij zich zelf en hun speelgoed moesten bergen, als hij aankwam. Zij zouden er nooit aan gedacht hebben om haar armen vertrouwelijk om zijn hals te slaan en hem het een of ander te verzoeken, terwijl daarentegen Greta en Betsy zeer dikwijls Karel om

zijn hals pakten en hem met een vleiend stemmetje smeekten om een mooi huis voor haar te bouwen of wat op de lei te teekenen of een verhaaltje voor te lezen. Johan had zich zelf nog nooit afgevraagd, wat toch de oorzaak was, waarom Greta en Betsy zoo veel meer van Karel hielden dan *zijn* zusjes van *hem.* Ja, toch één enkelen keer had zijn geweten gesproken en hem verweten, dat Karel een zoo veel lievere broêr voor zijn zusjes was dan hij, maar toen had hij zich zelf wijs gemaakt, dat Greta en Betsy een paar aardige kleuters waren, terwijl *zijn* zusjes twee vervelende huilebalken genoemd moesten worden, van welke niemand houden kon.

Dit alles vloog hem door het hoofd, toen hij, met Karel voortwandelende, op een schamperen toon vroeg: „Zoo, zoo, hebt ge als een zoete jongen aan uw Moetje beloofd om op uw zusjes te passen? Ge zijt dus kindermeisje geworden? Hoeveel verdient ge al in de week? Twaalf stuivers? Houd dan toch uw belofte, want anders wordt ge nog weggestuurd."

Bij het hooren van deze laffe woorden wendde Karel verontwaardigd zijn hoofd om. Hij had uit eigen vrije beweging beloofd thuis te zullen blijven en voor zijn zusjes te zullen zorgen, zooals dat van een grooten broêr kon verwacht worden; en nu stond hij op het punt van zijn woord te breken, omdat zijn kameraad hem bespotte. *Zijn woord te breken* ..... was *dat* niet flauw? ... was *dat* niet laf? ... was *dat* geen groote zonde tegenover zijn moeder, die, op hem vertrouwend, gerust was heengegaan? ... Was *dat* geen zonde ook tegenover God? De straat was geen geschikte plaats om voor den Heer op de knieën te vallen en Hem te bidden om hulp en bijstand ten

einde aan de verzoeking weerstand te kunnen bieden, maar toch rees uit Karels hart een zucht omhoog, die even goed een gebed mocht genoemd worden, tot Hem, die in het verborgen ziet en die weet, wat in ons hart omgaat, nog vóórdat één woord over onze lippen is gekomen. En God hoorde en verhoorde den kleinen moedigen strijder. Karel gevoelde plotseling zich zoo krachtig als een held; hij wendde het hoofd weder naar zijn makker en staarde onverschrokken in Johans spottend gelaat. „Ja," antwoordde hij op vasten fermen toon, „ik heb aan mijn moeder beloofd, dat ik den ganschen dag thuis zal blijven; en ik zou een nietswaardige jongen en een echte lafaard zijn, als ik mijn eenmaal gegeven woord brak. Moeder rekent op mij en .... daarmede uit."

Er was iets in het gelaat en in de stem van den knaap, dat aan Johan het stilzwijgen oplegde en hem met bewondering vervulde. Hij gevoelde, hoewel hij dit niet luide zou hebben willen bekennen, dat hij beneden Karel stond. Daarom wendde hij de oogen af, in zijn hart wenschende, dat hij niet zoo gesproken had. Karel wilde echter zijn vriendje niet beschaamd maken en zette dus het gesprek niet voort. Hij was, o, zoo gelukkig, dat de Heer hem de kracht had gegeven om standvastig te zijn in het goede. Om aan hun beider gedachten een andere richting te geven, zeide hij op vertrouwelijken toon: „Vader en Moeder zijn vandaag naar de begrafenis van den armen Hendrik van der Kan; en om Mevrouw van der Kan genoegen te doen en te troosten, blijft Moeder er den ganschen dag."

Terstond waren Johans gedachten afgeleid. Zij verdiepten zich beiden nogmaals in de droevige gebeurte-

nis, die zoo weinige dagen geleden had plaats gehad Toen zij bij huis gekomen waren — zij woonden schuin tegenover elkaâr — scheidden zij als goede vrienden.

„Dus vandaag zal ik maar niet op je rekenen!" riep Johan nog uit de verte.

„Neen, van daag niet, morgen misschien," luidde Karels antwoord. . . . . .

. . . . . .

„Zullen wij met Karel alleen onze boterhammen opeten? vroegen Greta en Betsy verwonderd, toen ook zij uit school thuis kwamen.

„Och ja," antwoordde het kindermeisje, „het is *mij* goed, als ge tenminste geen ondeugende dingen doet en niet kibbelt."

„Dat zullen wij niet!" riepen beiden tegelijk uit, „Karel is immers bij ons?" Zij spraken op zulk een beslisten toon, dat Fina, het kindermeisje, wel moest denken, dat het haar beiden hooge ernst met de zaak was.

„Ja maar," opperde Fina nog, „Karel is nog zoo'n groote jongen niet, dat hij voor vadertje kan spelen, en uw vader en moeder zijn beiden uit. Ik wil wel eens zien, of alles goed gaat; doch zoodra ik iets hoor, kom ik er bij, en is het met de pret gedaan. Dat hebt ge goed begrepen?"

Terwijl de kinderen hun boterhammen opaten, luisterde Fina of zij iets hoorde. Ja, zij hoorde wel iets, maar het was niet van dien aard, dat haar tusschenkomst noodzakelijk maakte. Zij hoorde onophoudelijk vroolijke stemmen en hartelijk gelach elkaar afwisselen; toen dit ongeveer twintig minuten geduurd had, begon het veel stiller in de huiskamer te wor-

den, waarom Fina het noodig oordeelde eens even door een reet van de deur naar het drietal te gluren, want men kon toch niet weten, welke vreemde dingen zij deden. Fina was een voor haar leeftijd verstandig meisje. Als zij zag, dat de kinderen zich prettig bezighielden, dan deed zij, alsof zij niets merkte. De ervaring had haar geleerd, dat op deze wijze de goede stemming het langst duurde, maar nu kon zij zich inderdaad haast niet bedwingen om een kreet van verwondering te doen hooren en een woordje van lof te geven, want zij zag een allerliefst tooneeltje vóór zich. Karel zat op de kanapee en had zijn jongste zusje op zijn schoot zitten. Met zijn sterke handen hield hij het kleine meisje stevig vast. Zijn oudste zusje, dat tegen hem aangeleund stond, hield een boek in de handen, waaruit hij voorlas; en wanneer hij dacht, dat zij iets niet goed begrepen, dan legde hij het haar uit. De drie gezichtjes waren alzoo vol ernst over het prentenboek heengebogen.

„Jozef was in het geheel niet bang in die akelige gevangenis, niet waar, Karel?" hoorde Fina Betsy vragen.

„Neen, in het geheel niet," antwoordde Karel. „Hij was maar voor één ding bang. Wie van jullie beiden kan mij zeggen, waarvoor dat was?"

„Voor een leeuw!" riep Greta luide uit, met een gezicht vol afgrijzen.

„Neen, voor een slang, voor zoo'n groote vergiftige slang!" beweerde Betsy.

„Geen van u beiden heeft het geraden," gaf Karel ten antwoord. „Ge hebt het heelemaal mis; denkt nog eens even goed na."

De kleine meisjes putten al haar kracht uit om

zich de vreeselijkste schriktooneelen voor den geest te roepen, maar zij konden zich heusch niets verschrikkelijkers voorstellen dan een brullenden leeuw en een vergiftige slang. Maar Karel bleef het hoofd schudden, ten bewijze dat het iets heel anders was; en haar groote broêr wist het toch wel, want die wás zoo knap en verstandig. Wat kon het dan zijn?

„Hij was nergens bang voor!" riep eindelijk het oudste meisje een weinig ongeduldig uit.

„Ja wel, voor één ding was hij erg bang," hernam Karel, „en ik zal het u nu maar aanstonds zeggen, omdat gij zoo goed uw best gedaan hebt om het te raden: „hij was alleen bang om kwaad te doen en tegen God te zondigen." Nadat hij deze oplossing gegeven had, zweeg hij een oogenblik, als wilde hij zijn zusjes even gelegenheid geven om over dit gewichtig antwoord na te denken. Toen ging hij voort: „Daar zat Jozef nu in die nare donkere gevangenis. Eén troost had hij in zijn ellende, namelijk dat hij wist, dat de Heer met Hem was en hem niet zou verlaten."

„Hij kon den Heer toch niet zien, Karel?" viel Betsy hem in de rede.

„Neen, niet zien," antwoordde Karel, „maar hij geloofde en wist zeker, dat de Heer bij hem was, en dat was voor hem even goed als zien. Luistert nu verder. Jozef was zeer ijverig en kon daarom nooit met zijn armen over elkaâr zitten; hij moest altijd wat te doen hebben, anders zou hij zeker ziek geworden zijn. Maar wat kon hij in de gevangenis doen? God gâf hem ook dáár werk. De gevangenbewaarder zag wel, dat Jozef geen booswicht was gelijk de andere gevangenen; hij kreeg schik in hem

en riep telkens zijn hulp in bij de bewaking en verzorging der gevangenen. En Jozef deed alles zóó goed, dat de gevangenbewaarder hem hoe langer hoe meer vertrouwde; hij behoefde niet langer zware ketenen te dragen en mocht vrij in den kerker rondloopen, alleen... hij mocht er niet uit, want daarover had de gevangenbewaarder niets te zeggen."

„Misschien had Jozef toch wel stilletjes weg kunnen loopen," meende Greta.

„Misschien wel," gaf Karel toe, „maar hij zal den gevangenbewaarder wel eerst hebben moeten beloven dit niet te zullen doen, en zijn woord mocht en wilde hij toch niet breken. Het was maar heel gelukkig voor hem, dat hij in alles zoo getrouw was, want anders zou hij nooit onderkoning zijn geworden."

„O, Karel! vertel ons gauw, hoe hij dat is geworden," vleide Betsy. Met een hevigen schrik zag Karel evenwel, dat het onder het vertellen al zeer laat was geworden. „Kijk eens op de klok!" riep hij uit, „het is tijd om naar school te gaan. Van avond zal ik nog meer vertellen; en weet ge, wat wij dan nog bovendien zullen doen? Wij zullen plakprentjes in het album plakken."

„O ja, dat is heerlijk!" juichten de beide meisjes, terwijl zij door de kamer heen en weder sprongen. Op dat oogenblik kwam Fina binnen om Greta en Betsy naar school te brengen. „Nu, nu, jullie hebt goed opgepast," zeide zij. „Ik zal het aan uw ouders zeggen, dat zij gerust meer kunnen uitgaan. Ik heb goed geluisterd, maar niets verkeerds gehoord. Zegt nu Karel goedendag meisjes! dan gaan wij met ons drieën er van door." Toen Karel voor de schooldeur stond, hoorde hij heel in de verte het dreunend geluid van

de Turksche trom en de schelle toonen der andere muziekinstrumenten; maar het bewustzijn dat hij naar 's Heeren wil gehandeld had en getrouw was geweest aan zijn woord, schonk hem meer vreugde dan hij genoten zou hebben, wanneer hij in den gouden zonneschijn van dien schoonen zomerdag de blaasinstrumenten had zien schitteren en hun vroolijke opwekkende klanken van nabij had gehoord.

De middag ging zonder de minste stoornis voorbij. Vroolijk spoedde Karel zich na schooltijd naar huis. Johan, die wist wat hij aan zijn kameraad had, viel hem niet meer lastig. Terwijl Fina de tafel dekte en het eten binnenbracht, vertelde Karel de geschiedenis van Jozef in de gevangenis ten einde. Toen zetten zij zich met hun drieën aan tafel en lieten zich, nadat zij gebeden hadden, de spijzen wèl smaken. Karel speelde voor vader en legde het vleesch, de aardappelen en de groente op de borden; en als de zusjes nog iets wilden hebben, vroegen zij dit heel beleefd aan hem. Het behoeft niet gezegd te worden, dat bij zulk een gelegenheid vader en kinderen soms in den lach schoten.

Na den maaltijd, die naar aller genoegen was afgeloopen, werd het plakboek voor den dag gehaald, alsmede een groote verzameling plakprentjes en een fleschje gom. De meisjes waren nog te jong om de plaatjes in goede orde te kunnen rangschikken, maar Karel verstond die kunst uitnemend en toonde ook nu weder een goeden smaak te hebben. Hij liet de zusjes de plaatjes, die hij noodig had, uitzoeken; zoo wist hij eenige bladen geheel te vullen, en elk blad maakte één goed geheel uit: een boerderij met al wat daartoe behoorde; een speeltuin vol spelende kinde-

ren; een vesting met soldaten en kanonnen en dergelijke dingen meer. Toen zij hiermede druk bezig waren, werd er luid aan de schel getrokken. Zoodra Fina de voordeur had ontsloten, hoorde Karel een welbekende stem door de gang weêrklinken. Dat was de stem van een zijner beste schoolmakkers, namelijk die van Willem van Zomeren. Aanstonds sprong Karel op om hem te begroeten en te vragen, wat hij te zeggen had. „Kom maar binnen, Willem!" riep hij uit. Willem liet zich dit geen tweemaal zeggen. Met vlugge stappen kwam hij de gang door en stond weldra in het vertrek. Zoodra hij binnen was, kwam hij met zijn verzoek voor den dag.

„Karel! ik kom u uit naam van Vader en Moeder vragen, of gij van avond bij mij wilt komen spelen. Oom van Warren, die vandaag bij ons is geweest, heeft voor mij een prachtig belegeringsspel medegebracht en nu wilde ik dat van avond inwijden."

Bij het hooren van deze uitnoodiging kwam er een donkere wolk over de aangezichten der beide meisjes. Zij waren juist zoo prettig aan het spelen en moesten zij nu daarmede eindigen? Met schrik zagen zij, dat Karel op de klok keek.

„Toe, kom gauw mede!" drong Willem aan, die het niet bemerkte, dat zijn woorden al de vreugde der meisjes wegnamen.

„Over een uurtje gaan de zusjes naar bed," dacht Karel, „en als zij slapen, dreigt haar geen gevaar. Waarom moet ik dan nog langer in huis blijven? Ik heb toch mijn plicht gedaan en het zal Moeder dan wel het zelfde zijn, of ik hier zit of bij Willem. Maar een stem daarbinnen zeide hem, dat het Moeder toch niet het zelfde zou zijn, wat hij deed. Waarom

moest Willem nu ook juist op dezen avond komen, waarop zijn ouders van huis waren? Karel wist gedurende een oogenblik niet, wat hij moest doen. „Als het u hetzelfde is, Willem!" zeide hij eindelijk, „dan zou ik liever morgen bij u willen komen. Ik moet nog al mijn schoolwerk maken, weet ge?"

„Zoo," gaf Willem ten antwoord, met een zijdelingschen blik naar de tafel vol plakprentjes, „ge schijnt daarmede toch geen groote haast te maken."

Terwijl de twee jongens zoo met elkander spraken, waren Karels zusjes opgestaan en stonden nu vlak naast hem, echter zonder iets te zeggen. Karel voelde, hoe Betsy's kleine hand de zijne aanraakte. Deze lichte aanraking was voor hem voldoende om een einde te maken aan zijn tweestrijd. „Ik heb Moeder beloofd om in het geheel niet van huis te gaan," dacht hij. „Wat er ook gebeure, ik wil mijn woord niet breken." Wederom rees dezelfde verzuchting van dien morgen uit zijn hart omhoog; de verzuchting, dat hij getrouw mocht blijven aan zijn belofte; en de Heer gordde hem met kracht uit de hoogte aan, zoodat hij overwinnaar bleef in den strijd. „Willem!" zeide hij op beslisten toon, „het spijt mij, dat ik van avond *niet kan* komen, want ik heb mijn woord gegeven van thuis te zullen blijven."

Een trek van groote teleurstelling werd zichtbaar op Willems gelaat. Hij gevoelde zich een weinig beleedigd, dat het nieuwe belegeringsspel Karel zoo weinig scheen aan te trekken. „Nu, als ge niet wilt," mompelde hij korselig, „dan moet ge het maar laten." Nog voordat Karel hem een nadere verklaring kon geven, liep hij weg en sloeg hij de deur hard achter zich toe.

„Willem was boos, geloof ik," zeide Greta.

„Ben je boos, pluk een roos," zeide Betsy, die nu een geschikte gelegenheid meende te hebben om een harer schoolrijmpjes te pas te brengen.

„Hij zal wel weêr goed worden," meende Karel, doch in stilte gevoelde hij, hoe de wijze, waarop Willem zijn weigering had ontvangen, hem meêr leed deed dan de spotternij van Johan. „Ik kan er niets aan veranderen," zuchtte hij. „Het is zóó toch beter dan mijn woord te breken en mijn ouders ongehoorzaam te zijn en hun verdriet aan te doen."

Het was nu voor de kleintjes haast tijd geworden om naar bed te gaan, maar beiden smeekten Karel, dat hij nog één spelletje zou willen doen. „Toe Karel!" riepen zij om het hardst, „nog eventjes dat ééne spel: „Help, help, een kind in 't water!"

Dit was een door Karel zelf verzonnen spel. Greta was de moeder, en Betsy het kind, geen zoet maar een zeer ongehoorzaam kind. Karel stelde een man voor, die gewoon langs den weg liep. Moeder en kind liepen langs het water te wandelen. Het kind wilde met alle geweld bloemetjes plukken vlak aan den waterkant. De moeder verbood het kind van haar weg te loopen en waarschuwde het, dat het in het water zou vallen en verdrinken. Het ondeugende kind sloeg al Moeders woorden in den wind en ging toch bloemen plukken met het treurige gevolg, dat het in het water viel. Het moedertje ziet dat, wringt zich van wanhoop de handen en gilt: „Help, help, een kind in 't water!"

Gelukkig, er komt redding opdagen. De man, die eerst zoo onverschillig langs den waterkant voortwandelde, hoort de angstkreten, ijlt naderbij, springt

in het water, grijpt het zinkend kind en brengt het aan den vasten wal. „Ondeugend kind!" roept hij uit, „ge zijt zeker van uw moeder weggeloopen. Zult ge dat weêr doen? Beloof mij eerst, dat gij het nooit meer doen zult; zoo niet, dan werp ik je weêr in het water en laat je daarin liggen." „Nooit meer, nooit meer," snikt het ontstelde kind. De edele redder geeft het nu aan de moeder over, aan welke het nogmaals de belofte van niet meer zoo ongehoorzaam te zullen zijn herhaalt. Het bloemetjes plukken langs den waterkant heeft het zoo voor eens en voor altijd afgeleerd.

Dit prettige spelletje moest eenige malen worden gespeeld, waarbij Greta en Betsy om beurt *het kind* moesten zijn. Eindelijk maakte Karel er een eind aan door op ernstigen toon te zeggen: „Arme Hendrik! was er voor u ook maar een man gekomen om u te redden: dan zoudt ge nu nog leven." Oogenblikkelijk kwam er een droevige uitdrukking op de gezichtjes van Greta en Betsy. Zij hadden wel niets van het treurige ongeval gezien, maar Mevrouw van der Hout had haar dochtertjes er toch alles van verteld. Aan het verhaal daarvan denkende, zeide Greta: „Hendrik was ook erg ongehoorzaam geweest, niet waar, Karel? *Wij* zijn *niet echt* ongehoorzaam geweest; van ons was het maar *een spelletje*."

Ja, het was van de beide meisjes maar een spelletje geweest, doch hoe dikwijls veranderen zulke spelletjes in een droevige werkelijkheid. Zoo ver strekten de gedachten van Greta en Bets zichy echter niet uit.

Karel werd opnieuw treurig gestemd. „Kom, kleintjes!" zeide hij, „laat u nu zoet door Fina uit-

kleeden, dan zal ik boven op uw slaapkamer komen zitten en daar mijn schoolwerk afmaken." Dit denkbeeld vaagde alle sombere gedachten weg en vroolijk snappend over de prettige uurtjes, welke zij dien dag gehad hadden, lieten zij zich gewillig door Fina uitkleeden en naar bed brengen. . . . . .

. . . . . .

Vóórdat dien avond Mevrouw van der Hout zich ter ruste nederlegde, vermoeid van al de aandoeningen van den dag, wendde zij nog eerst haar schreden naar de bedjes van haar drietal kinderen. Zij kuste haar kleine blozende meisjes en legde, bij het bed van Karel gekomen zijnde, haar hand op diens blonde krullen en zeide met een stem vol teedere liefde: „O, Heer! ik dank u voor al mijn drie lievelingen, maar niet het minst voor *dit* kind." Toen bukte zij zich over den slapenden knaap en fluisterde: „God zegene u, mijn jongen! Waarlijk, gij zijt niet slechts een lieve, maar ook een *echte* jongen. Slaap wel!" . . . . . .

. . . . . .

Gelijk ik mijn kleinen lezers en lezeressen beloofd heb, wil ik hun nog een andere geschiedenis mededeelen, die over *echte* jongens handelt, maar eerst moeten zij mij zeggen: „Welke van die twee moeders had gelijk, toen zij haar jongens *echte jongens* noemde: de moeder van Hendrik of die van Karel?"

Het was de avond vóór het Kerstfeest en vinnig koud. Dit zijn op zich zelf geen bizondere gebeurtenissen. Al sinds hoe vele eeuwen is het Kerstfeest elk jaar gevierd geworden; en zoo lang de wereld nog zal bestaan, zóó lang zal ook door de Christelijke

kerk op aarde het geboortefeest van den Zaligmaker van zondaren gevierd worden. Gelijk wij nu aan de viering van het Kerstfeest zijn gewoon geraakt, zoo achten wij het ook als een zaak, die van zelf spreekt, dat het bij gelegenheid daarvan meer of minder koud is. Kerstfeest valt immers in het midden van den winter, aan het einde van de gure maand December? Bepaald warm is het in die dagen nooit; wel somtijds zoel en regenachtig, maar meestal huiverig en koud. Ik voor mij vind het altijd een eigenaardige tegenstelling dat, als buiten alles koud en bevroren is, en de boomen zoo kaal en eenzaam staan, en de zon zoo bitter weinig of dikwijls in het geheel geen warmte schenkt, over die doodsche velden en weiden en over die door weer en wind, sneeuw en hagel geteisterde steden en dorpen de vriendelijke boodschap, de heugelijke tijding weerklinkt, welke gloed en warmte in de harten brengt: „U is heden geboren de Zaligmaker, welke is Christus de Heere in de stad van David!" en het schoone lied der engelen weergalmt: „Eere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de menschen een welbehagen!"

Dan reppen zich de voeten over de bevroren wegen naar het bedehuis; dan dringt het levenwekkend woord in de ziel van oud en jong, van rijk en arm: „Alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eeniggeboren Zoon gegeven heeft." O, hoe menig koud hart is door dát woord verwarmd, hoe menige doode ziel daardoor levend geworden! Hoe vele nevelen en duisternis der zonde zijn voor *dat* Licht, in Bethlehem opgegaan, geweken.

Op bovengenoemden avond vóór Kerstfeest stond een groepje kinderen voor de deur van de dorpskerk te

Oostwoud. Het licht was in de kerk reeds aangestoken en wierp door de ramen zijn gele stralen naar buiten op de versch gevallen sneeuw. Hoewel het fel koud was, zoo scheen het toch, dat de kinderen daarvan niet veel gevoelden. Sommige jongens en meisjes bliezen wel met hun warmen adem in hun paarse handjes en stampten wel met hun voetjes op den grond, maar aan hun vroolijke stemmen bemerkte men toch niet, dat koude of iets anders hen deerde. Geen wonder! Straks zouden de kerkdeuren geopend, voornamelijk *voor hen* geopend worden. Oudere menschen mochten ook wel medekomen en plaats nemen, voor zoover de ruimte dit zou toelaten, maar in de eerste plaats zou de kerk thans geopend worden voor de kinderen, die te Oostwoud de Zondagsschool bezochten. Wij zullen het maar in het midden laten, wat bij de kinderen het zwaarste woog: het schoone boeiende verhaal, dat de predikant op zulk een feestavond gewoonlijk vertelde; de blijde zekerheid, dat men op alle vragen goed zou kunnen antwoorden; het kerstboekje, dat een ieder mede naar huis zou krijgen; de krentenbroodjes en de warme chocolademelk, waarop allen bij het eind van het feest in de consistoriekamer zouden getrakteerd worden, dit alles te zamen of.... het heugelijke feit, dat de Zaligmaker gekomen was om ook hen verloren schapen te zoeken en te behouden. Ach, ik vrees, dat dit laatste niet de hoofdzaak van hun vreugde was, hoewel zij straks met opgewekte stemmen zouden zingen:

Wij prijzen U, God! voor de komst van Uw Zoon;
Voor den Heiland, gedaald van Zijn Hemelschen troon:
Halelujah! U zij de eere! Halelujah, Amen!
Halelujah! U zij de eere! — O, trek ons tot Hem. [1])

[1]) Wijze No. 17 van Sankey's Opwekkingsliederen.

Wij prijzen U, God! dat het heerlijke woord,
Door Uw engelen gebracht, ook door ons wordt gehoord:
Halelujah! enz.

Wij danken U, Heer! dat Gij ons, nog zoo klein,
Een liefderijke Heiland en Redder wilt zijn:
Halelujah! enz.

Wij smeeken U, Heer! hoor der kind'ren gebêen:
„Leid ons veilig door alle verzoekingen heen:"
Halelujah! enz.

Wij smeeken U, Heer! bij Uw liefde, zoo groot.
„O, red ons! O, red ons van den eeuwigen dood!"
Halelujah! enz.

Dat heel ons harte, heel ons leven, o Heer!
Uitsluitend gewijd zij aan Uw lof en Uw eer!
Halelujah! enz

De schare op het kerkplein groeide langzamerhand aan. Ofschoon den vorigen Zondag duidelijk van de predikstoel was bekend gemaakt, dat het kerkgebouw niet vóór zessen geopend zou worden, waren bijna alle kinderen reeds te half zes aanwezig. Toen het nog tien minuten vóór den bepaalden tijd was, waarop de kerkdeur zou worden geopend, drongen allen naar voren. Zooals het gewoonlijk op deze zondige wereld gaat, gold ook hier het recht van den sterkste. De grootste jongens stonden vooraan en zorgden er voor, dat de andere Zondagsschoolkinderen achter hen bleven. Zoodoende meenden zij straks zich ook van de beste plaatsen in de kerk te kunnen meestermaken.

„Hei, jongens!" riep een hunner, „wij blijven bij elkaar. Opgepast, hoor!"

„Wees maar niet bezorgd, laat dat maar aan *mij*

over," antwoordde een groote jongen, terwijl hij met welgevallen zijn krachtige vuisten vooruitstak en ze bekeek met een gezicht, waarop zoo veel als dit te lezen stond: als het noodig is, dan zal ik eens toonen, welk een geduchte kracht daarin zit.

„Kom, ik steek een sigaar op," zeide weêr een andere jongen. „Zeg, wil jelui er ook een hebben?" Na deze vraag deelde hij zijn kleinen voorraad uit en begon met de blufferige drukte van een echten kwajongen een lucifer aan te strijken. Weldra had hij zijn sigaar in brand en blies den kinderen, die naast hem stonden, hevige rookwolken in het gelaat. De meisjes keken met de grootste verbazing naar de jongens, die meenden, dat zij zich op dat oogenblik recht mannelijk en heldhaftig gedroegen.

„Ha, daar is Piet!" riep de eerste spreker uit. „Piet! kom hierheen; duw dat kleine grut wat op zijde. Wij moeten vooraan blijven."

Behoedzaam drong Piet van Stonden door de opeengepakte schare kinderen heen, zich blijkbaar niet storende aan den raad, dien zijn vriend hem gaf. Geen enkel kind gaf hij een duw; integendeel, op een vriendelijken toon zeide hij: „Kom, laat mij er eens door."

„Piet!" sprak de gelukkige bezitter en uitdeeler van de sigaren, „ik heb er nog ééntje over; die is voor jou bestemd."

„Dank je," antwoordde Piet, „ik rook nog niet."

Als Piet niet het geluk gehad had, dat hij een van de grootste jongens was geweest, dan zouden deze knapen niet zooveel acht op hem geslagen hebben, want hij was toch van een geheel ander gehalte dan zij. Om zijn flinken lichaamsbouw en om zijn prettig opge-

ruimd humeur mochten zij hem gaarne lijden. In *hun* oog hield Piet er evenwel vreemde denkbeelden op na. Zoo wilde hij onder andere dingen nooit met hen mededoen, wanneer zij onder de Zondagschoolles allerlei ondeugende onbetamelijke grappen trachtten uit te halen. Zij mochten in stilte elkaar met proppen werpen of elkaar schoppen of aan de kleeren trekken, zoodat de onderwijzer zijn verhaal moest afbreken, niet begrijpende, waaraan de onoplettendheid zijner leerlingen te wijten was, — onze Piet bleef, als een rots in het midden eener kokende zee, met zijn donkere kijkers den onderwijzer onbewegelijk en standvastig aanzien en liet zijn aandacht door niets afleiden. Het was nu eenmaal zijn vaste overtuiging, dat de Zondagsschool geen plaats was om zich in allerlei spelletjes en ondeugd te oefenen, maar een plaats, waar men samenkwam om te leeren, en het was onmogelijk dit te doen zonder aandachtig te luisteren. Piet had een open hart voor al het schoone en verhevene en goddelijke van de geschiedenissen, die in den Bijbel staan opgeteekend, en die door den onderwijzer op zulk een bevattelijke en aantrekkelijke wijze werden verhaald. Vol bewondering was hij voor de groote helden, die in de kracht van hun God zulke dappere daden hadden verricht, zooals voor een Mozes, voor een Jozua, voor een David, voor een Elia. Neen, hij kon het niet verdragen, dat midden onder zulk een verhaal zijn buurjongen hem aanstootte om hem eenige onbeduidende woorden of een flauwe aardigheid te zeggen, of wanneer een ander een scheef gezicht trok om hem aan het lachen te brengen. Nog veel minder kon hij dulden, dat zijn makkers zich oneerbiedig gedroegen, wanneer zijn onderwijzer sprak over de

genade van God, die Zijn Zoon op deze wereld had gezonden om zondaren te redden van de zonde en van 't verderf; of over de liefde van den Heere Jezus Christus, die arm werd om ons rijk te maken. De jongens vonden het kinderachtig van Piet, dat hij in zulke dingen met hen niet wilde mededoen, maar in den grond der zaak hielden zij toch van hem en hadden achting voor hem.

Dat Piet, toen hij op genoemden avond vóór Kerstfeest door de schare van kinderen heen naar voren drong, geen van de kleinen ruw op zijde duwde en daarna een sigaar van de hand wees, vonden de groote jongens opnieuw zonderling van hem, maar het dwaaste en ergste in hun oog zou nog komen.

Op 't oogenblik dat Piet zijn makkers bijna genaderd was, werd heel dicht in zijn nabijheid, onder al de andere kreten, een hartverscheurend geschrei vernomen.

„O, o!" kreet een angstig stemmetje, „o, o, Daatje! waar ben-je? O, . . . o . . . !"

„Wat is dat?" vroeg Piet, terwijl hij om zich heen zag om te ontdekken, vanwaar het geschrei kwam. „Och, heden mijn tijd!" riep hij eindelijk uit, toen hij een schreiend jongetje zag, „wat een kereltje is dat? Zeg mij eens: wie ben-je?"

„Ik, ik ben het Vliegend Blad," snikte het ventje, zoo luid als het maar kon.

„Wat zeg-je?" vroeg Piet opnieuw, toen na een uitbarsting van algemeen gelach even stilte kwam. Piet had er ook om moeten lachen, want hij wist niet, dat er iemand op de wereld bestond, die zulk een vreemden naam droeg.

„Ik, ik ben het Vliegend Blad," herhaalde het kind

met een hulpeloozen blik op Piet, in wien hij zeker een helper uit den nood zag."

„Och, het is het kind van den nieuwen krantenombrenger!" riepen de groote jongens.

„Laat het Vliegend Blaadje maar vliegen, en kom jij hier, Piet!"

Doch het arme kind, nog meer verbijsterd van schrik door het algemeene gelach, dat op zijn antwoord gevolgd was, hield Piets hand vast en begon nog heviger te schreien.

„Hoor eens, klein Vliegend Blad!" zeide Piet op geruststellenden toon, „ik zal voor je zorgen. Huil daarom niet meer. Ge zijt eigenlijk nog veel te klein om alleen naar het feest te gaan; waarom is Vader niet met je medegegaan?"

„Vader brengt het Vliegend Blad rond, en Moeder is ziek. Daatje is medegegaan, ... nu is Daatje weg. O, o, Daatje, Daatje! ...."

„Is Daatje je zusje en is zij ook zulk dreumes, als jij bent?"

„Ja, ja!" snikte het jongske.

„Is Daatje van het Vliegend Blad ook hier?" riep Piet, zoo luide als hij kon, over de hoofden der golvende en woelende kinderschaar heen, terwijl hij zijn beide handen tot een koker vormde, opdat zijn stem zoo ver mogelijk zou doordringen. Hij was nu op eenmaal op de hoogte van de zaak. Hij had zijn ouders hooren spreken over menschen, die kort geleden te Oostwoud waren komen wonen; de man verdiende den kost met het verkoopen van couranten, terwijl de vrouw door naaiwerk nog eenige centjes trachtte te verdienen, maar tot smart en schade van het gansche gezin was de goede moeder al heel spoe-

dig ziek geworden. Er waren verscheidene kinderen, maar alle nog erg klein: dit was wel de oorzaak, waarom Piet geen acht op hen geslagen had.

„Hier is Daatje!" riepen een paar meisjesstemmen. Enkele gedienstige handen drongen daarop een klein meisje naar voren; even klein als het broêrtje, dat zich naar het blad, door zijn vader verkocht, genoemd had; als twee droppels water geleken zij op elkaar. Piet had juist ook de kleine hand van het meisje gegrepen, toen de groote deur van de kerk geopend werd.

„Kom toch hier, Piet! en laat die Vliegende Blaadjes loopen," schreeuwden de groote jongens ongeduldig. Maar Piet luisterde niet naar hen. Hij bevond zich wel liever onder de jongens van zijn eigen leeftijd, doch gevoelde, dat het op dat oogenblik zijn plicht was om eigen genoegen op te offeren en voor die twee hulpelooze kleintjes te zorgen.

Piet was de jongste zoon van zeer godvruchtige ouders, die niet alleen met woorden, maar inzonderheid met daden hun kinderen vóórgingen op den weg des levens. Zij waren lang niet rijk, maar bewezen dat ook een mensch zonder geld veel kan weldoen en groot nut stichten; algemeen stonden zij bekend om hun hulpvaardigheid. Leeringen wekken — voorbeelden trekken. Goed vóórgaan doet goed volgen. Dit was ook hier het geval. „Geef mij maar ieder een handje," zeide Piet tot de twee dreumesjes. „Ik zal je wel een goed plaatsje geven en je straks weêr naar huis brengen. Dus niet bang zijn, hoor!"

Neen, zij waren in het geheel niet bang. Vertrouwelijk hielden zij hun beschermer vast en lieten zich door hem voortleiden. Zoo waren hun tranen spoedig

gedroogd en straalden hun oogen van even groote blijdschap als die van de andere kinderen bij de gedachte aan al het goede, dat hun nog wachtte.

Aán de deur van de kerk stond een der onderwijzers om de luidruchtige kinderen tot stilte en orde te vermanen. „Wij laten eerst die groote jongens en meisjes voorbijgaan," zeide Piet tot zijn twee beschermelingen, „want anders raken wij nog onder den voet. De meeste kinderen drongen in woeste vaart vooruit, alsof een bende vijanden hen vervolgde, en zij niet eerst veilig zouden zijn, voordat zij zich binnen de muren der kerk bevonden. Toen het ergste gedrang voorbij was, trad ook Piet met het broêrtje en zusje de kerk binnen.

„Zijn dat *uw* broêrtje en zusje, Piet?" vroeg de onderwijzer, die aan de kerkdeur stond.

„Neen, Mijnheer!" antwoordde Piet, „het zijn een paar kleintjes, die hier nog maar kort wonen en die pas enkele weken op de Zondagsschool zijn. Mag ik ze van avond bij mij houden? Ik heb hun beloofd voor hen te zullen zorgen."

„Van avond moeten alle kinderen gelukkig zijn," antwoordde de onderwijzer, terwijl hij glimlachend het drietal gadesloeg. Het was ook een aardig gezicht, hoe die groote jongen de twee kleine kinderen beschermde, en hoe deze zich met vol vertrouwen aan hem vasthielden. „Wacht even," vervolgde hij, „ik zal u drieën eens een goede plaats geven." Vlak vooraan kregen zij nu een beste plaats, vanwaar zij alles uitstekend konden zien en hooren. Piet merkte in stilte op, dat hij nu nog een betere plaats had gekregen, dan wanneer hij bij zijn woelige makkers was gebleven. In het vorige jaar had hij bij gelegenheid van

het Kerstfeest in hun midden gezeten, maar toen zeker wel het vierde gedeelte gemist van al wat er gesproken was geworden. „Die Piet zit net te luisteren, alsof er wat mede te verdienen valt," had toen een van de jongens spottend gezegd. „Is dat een jongen!" had een ander uitgeroepen, enkel en alleen omdat Piet aan hun gekheden geen deel had willen nemen.

Nu echter bleef Piet voor al die onaangenaamheden bewaard en had een heerlijken avond. De Kerstgeschiedenis was voor de twee kleintjes blijkbaar geheel nieuw. Piet sloeg hen telkens van ter zijde gade en had den grootsten schik in hun van verrukking stralende gezichtjes. Hoe schitterden hun oogen, toen de predikant de geschiedenis verhaalde van den Kerstnacht, waarin het heerlijkste licht des hemels de herders omscheen. Het was hun, alsof zij den engel zagen, die dat glansrijke licht van den hemel medebracht; het was hun, alsof zij met hun kleine oogen die menigte des hemelschen heirlegers aanschouwden, die met zulke welluidende stemmen zongen: „Eere zij God!" „O, o!" zeide het knaapje op zachten toon en met een diepen zucht, „ik zal dat alles aan moeder vertellen, ... als ik het maar niet vergeet."

„Neen, dat zult gij niet vergeten," zeide Piet. „Ge moet trouw op de Zondagsschool komen, dan zult gij nog veel meer hooren."

Het ontvankelijk, levendig gemoed van het kleine ventje was geheel onder den indruk van wat hij gehoord had. Het was zooveel, dat hij vernam, dat hij telkens zacht herhaalde: „Als ik het maar niet vergeet."

Toen alles verteld was en de Kerstliederen gezongen waren, kreeg elk kind een mooi boekje. Dat was een nieuwe vreugde voor de twee kleine kinderen, die niet vele schatten bezaten. Het bezit van een boekje met mooie gekleurde plaatjes was in hun oogen een zaak van groote beteekenis. Piet moest er om lachen, toen hij hun kinderlijke uitroepen van vreugde hoorde. Toen al de kinderen opstonden om in de groote consistoriekamer op melk en broodjes getrakteerd te worden, stelde Piet den kinderen voor om hun boekjes zoolang in zijn ruime jaszak te bewaren, opdat zij in het gewoel niet verloren zouden raken. Dat voorstel namen de kinderen gretig aan, omdat zij Piet reeds volkomen vertrouwden: deze zou hun straks de boekjes wel weder teruggeven.

De traktatie in de kerkekamer had in de volmaaktste orde plaats, omdat de onderwijzers van de Zondagsschool alles vooraf goed geregeld hadden. Rij voor rij kreeg haar beurt, terwijl de overige kinderen zoo lang wachtten. Zoo behoorde Piet onder de eersten, die zich te goed mochten doen aan de geurige chocolademelk en aan de lekkere broodjes. Hoe werd dat genot nog vergroot, als hij naar Daatje en haar broêrtje keek, die misschien in hun gansche leven nog nooit chocolademelk hadden gedronken. In de broodjes hadden zij ook veel trek, maar deze wilden zij liever naar huis medenemen om Vader en Moeder en den broêrtjes en zusjes hun deel er van te geven.

Nog geheel vervuld van al wat zij gehoord en gezien hadden, spoedde het drietal kinderen zich voort door de koude straten naar de woning van Aart Kraan, den vader der twee kleine kinderen; maar nog voordat zij de woning bereikt hadden, hoorden

zij een zware stem luide roepen: „Vliegend blad! Vliegend blad!"

„O, dat is Vader!" riepen de kinderen uit en trokken met hun kleine handen Piet mede om hun vader in te halen. Spoedig waren zij bij hem, want de courantenverkooper had in de stille straat de stemmen zijner kinderen herkend en was stil blijven staan om hen op te wachten.

„O, Vader! ga toch met ons mede naar huis," smeekte Daatje dringend, „wij moeten u zoo veel laten zien."

„En vertellen!" voegde Jantje er opgewonden aan toe. „O, Vader! 't is zoo veel."

„Ik kan nog niet met u medegaan, lieve kinderen!" antwoordde hun vader met iets droevigs in zijn stem, „ik moet nog eerst al deze couranten verkoopen; het zal nog wel een uurtje duren, voordat ik thuis ben. Zie eens, welk een stapel ik nog heb."

„O, wat een groote stapel!" riep Jantje op droevigen toon uit.

„Vertel al vast alles aan Moeder," ging de courantenverkooper voort, „dan kan *ik straks* het mooie verhaal hooren." Toen de kinderen zich gehoorzaam naar huis spoedden, klonk opnieuw het geroep door de straten: „Vliegend Blad! Vliegend Blad!"

Weldra waren de kinderen bij Moeder thuis. Piet herinnerde zich niet ooit een gelaat gezien te hebben, dat eensklaps zóó opheldere als dat van vrouw Kraan, toen zij haar twee kindertjes vroolijk zag binnenkomen. Blijkbaar had zij langen tijd in een angstige spanning verkeerd, maar deze week nu geheel en al, en maakte plaats voor groote blijdschap: haar kinderen had zij behouden terug, en onder welk een

goed geleide waren zij geweest! „O, Gode zij dank! Gode zij dank!" stamelde zij met bevende lippen, „dat ge zonder ongelukken zijt thuis gekomen." Zij stond op om aan Piet een stoel te geven en om de kindertjes van hun jasjes te ontdoen, maar haar groote zwakte dwong haar aanstonds weêr te gaan zitten. Piet zag dit en haastte zich om Jan zijn jasje en Daatje haar manteltje uit te trekken en haalde vervolgens de pakjes te voorschijn, die hij voor hen in bewaring had genomen. Nu raakten de tongetjes los en werd Moeder overstelpt met een stortvloed van verwarde verhalen, waaruit zij toch kon opmaken, dat de kinderen eerst elkaar verloren, maar daarna weder gevonden hadden door de tusschenkomst en bemoeiingen van Piet, die verder den geheelen avond hun weldoener was geweest.

„Ge moet weten," zeide vrouw Kraan, haar kinderen tot stilte vermanende en Piet met een dankbaren blik aanziende, „ge moet weten, beste jongen! dat ik Jan en Daatje maar liever thuis had willen houden, daar zij nog zoo klein zijn. Mijn man kon onmogelijk met hen medegaan, omdat hij op een bepaalden tijd de couranten moet afhalen en aanstonds bij de vaste klanten bezorgen; en ik, och, ik kon in 't geheel niet mede. De kinderen spraken in de laatste dagen over niets anders dan over het feest, en zoo zou het toch al te hard geweest zijn om hen thuis te houden. Zij beloofden mij elkaar goed te zullen vasthouden en heel voorzichtig te zijn. Toen heb ik het maar gewaagd, hoewel ik geen oogenblik rust had. Ik was zoo bang voor die groote wilde jongens, die aan kleine kinderen eer een ongeluk zullen toebrengen dan hen helpen, maar gij zijt er nog een van het *echte* soort.

Ik dank u wel voor al uw vriendelijkheid en God moge u in uw volgend leven zegenen."

„Ik ben ook maar een wilde jongen," antwoordde Piet, terwijl hij zijn pet greep en opstond om heen te gaan.

„Als ge daartoe lust hebt, dan moet ge nog eens terugkomen," zeide vrouw Kraan, toen zij Piet de hand ten afscheid reikte. „Mijn man zal dat heel aardig vinden."

„Ik beloof het u," antwoordde Piet gulhartig.

Toen hij de deur uitging, riepen Jan en Daatje hem nog achterna: „Dag, Piet! Terugkomen, hoor! Dag, Piet!" . . . . . .

. . . . . .

„Moeder, Moeder!" zeide Piet, toen hij een half uurtje later tusschen zijn ouders aan tafel zat en hun een uitvoerig verhaal had gedaan van al wat op dien avond gebeurd was, „Moeder! wat kunnen wij voor die menschen doen?"

„Wel, Piet!" antwoordde zijn moeder, „'t is jammer, dat het zoo kort vóór Kerstfeest is. Het is te laat om van avond nog iets te doen; maar neen, wij zouden toch nog wel *iets* kunnen verzinnen."

„Wat dan?" vroeg Piet verrast. „Rijke menschen, die er een wagen vol voedsel, kleeren en beddengoed heen kunnen brengen, zijn wij toch niet; en mij dunkt, dat zij met zoo iets het best zouden geholpen zijn."

„Zeker, lieve jongen! aan zulke dingen kunnen wij niet denken, maar de Heer verlangt die ook niet van ons. Hij kan de kleinste kleinigheden, die wij in Zijnen Naam doen, zegenen; zóó zegenen, dat zij soms meer goed doen dan een overvloed van groote schatten."

Vrouw van Stonden zat een oogenblik na te denken en zeide toen: „Nu heb ik iets bedacht. Als gij, lieve man! het goed vindt, dan ga ik niet morgen ochtend, maar eerst morgenavond naar de kerk. Gij, Piet! moet van avond nog even naar de familie Kraan gaan om uit onzen naam den man vriendelijk te verzoeken, dat hij morgenochtend met zijn beide oudste kinderen ter kerk ga. Onder kerktijd zal ik dan naar vrouw Kraan gaan om haar kamer flink op te knappen, opdat na kerktijd, als haar man en kinderen thuis komen, alles een feestelijk aanzien vertoone. Wij zullen zorgen, dat zij alvast aangename Kerstdagen hebben; daarna zullen wij wel verder zien. Nu maar eerst gedaan, wat voor de hand ligt. Komaan, Piet! nu fluks naar uw nieuwe vrienden toe."

Nog geen tien minuten later stond Piet voor de tweede maal in de kamer van de familie Kraan. Jan en Daatje lagen zeker reeds te bed, want hij zag hen nergens. Kraan was van zijn zwerftocht door de straten thuis gekomen, maar hij had dien avond lang niet alle couranten verkocht, want nog een bundeltje daarvan lag op tafel. Zoo waren dus ook zijn verdiensten niet groot geweest. Piet behoefde hem dit niet te vragen, want het bedrukte gelaat van den man zeide hem genoeg.

„Ik breng u de groeten van Vader en Moeder," begon Piet, inzonderheid vrouw Kraan aanziende. „Uit hun naam moet ik u vragen, of gij het goedvindt, dat Moeder morgenochtend even bij u komt om u met het een en ander te helpen. Zij heeft medelijden met u, omdat gij zoo zwak zijt. Uw man gaat zeker morgen met de oudste twee kinderen naar de kerk, dan heeft Moeder de handen geheel vrij."

„Als uw moeder net zoo'n beste jongen is ... och, ... ik bedoel, als uw moeder net zoo'n beste ..." stotterde vrouw Kraan, niet wetende wat zij zeggen zou, daar zij geheel verbluft was door de groote hartelijkheid van nagenoeg vreemde menschen.

„Moeder is de beste vrouw op de heele wereld," riep Piet vroolijk uit, alzoo een einde makende aan de verlegenheid van vrouw Kraan. „Gij zult zeker veel van haar houden. Vindt gij het dus goed, dat zij morgen komt?"

Vrouw Kraan had al te veel behoefte aan een weinig hulp en vriendelijkheid, dan dat zij *neen* zou hebben kunnen antwoorden.

„Mag ik dan ook aan Moeder zeggen, Kraan!" vroeg Piet daarop met een eenigszins verlegen gezicht, „dat gij morgen met Jan en Daatje naar de kerk zult gaan?"

„Ik ga nooit naar de kerk," mompelde Kraan.

„Nu, doe het dan dat ééne keertje om Moeder genoegen te doen. Ge zult zien, dat ...."

Piet had willen zeggen: „dat gij dan heerlijke dingen zult hooren en gelukkig zult thuis komen," maar .... tegen Kraan gevoelde hij meer opzien dan tegen diens vrouw, en daarom liet hij het daarbij.

Kraan was echter zoo kwaad niet. Hij was alleen verdrietig, dat hij dien avond zoo weinig verdiend had. Toen daarom Jan en Daatje, die wel in de bedstede lagen, maar nog niet sliepen, uit hun voor Piet onzichtbaren schuilhoek hun stem lieten hooren: „Ja, Vader! neem ons beiden morgen mede naar de kerk," toen werd het hart van Kraan bewogen en beloofde hij aan Moeders verlangen te zullen voldoen . . . .

. . . . . .

Vrouw van Stonden had er volstrekt geen spijt van, dat zij die ééne kerkbeurt er aan gegeven had en de arme zwakke moeder van al die kleine kindertjes even was gaan helpen. Voordat de dienst in de kerk was afgeloopen, zat vrouw Kraan in haar verwarmd vertrek gezellig aan de tafel. Een groot krentenbrood, een schaaltje boter, een groote koffiekan gevuld met lekkere geurige koffie en een blad vol kopjes stonden gereed, en nog eenige andere dingen, die wij nu maar niet zullen opnoemen. Sinds lang was er zulk een overvloed niet geweest en had alles er niet zoo feestelijk uitgezien in het huis van den courantenverkooper als op dien morgen; en het was misschien even lang geleden, dat een gelukkige glimlach het gelaat van de ouders verhelderd had.

„Ik ben van morgen niet naar de kerk geweest," zeide vrouw van Stonden, toen allen rondom de tafel gezeten waren, „ik zou daarom dubbel graag de Kerstgeschiedenis thans willen hooren. Wij moesten die maar eens, waar wij hier zoo gezellig zitten, samen lezen." Omdat zij er niet zeker van geweest was, dat zich in het huis van Kraan een bijbel bevond, had zij uit voorzorg een bijbeltje in haar zak gestoken. Dit haalde zij nu te voorschijn en las daaruit de geboortegeschiedenis van Jezus voor. Toen zij daarmede geëindigd was, greep vrouw Kraan haar hand, drukte daar een vurigen kus op en zeide op bewogen toon: „Dat heeft van alles mij nog het meeste goed gedaan. Weet ge, alle ellende zou ik nog gemakkelijk kunnen dragen, als het geloof in mijn hart leefde, dat ook *mijn* zonden vergeven waren, en dat ook ik eenmaal voor eeuwig den hemel zou ingaan. Ik kan niet al te best lezen; ook mijn man is, evenals ik,

in dit opzicht een brekebeen, en mijn kinderen zijn nog te klein. Als Jan en Daatje altijd getrouw de school hadden bezocht, dan zouden zij nu wel reeds beter kunnen lezen; maar in onze vorige woonplaats was de school haast een uur van ons huis af."

„Kom, beste vrouw! bedroef u daarover thans niet. Weet ge, wat ik doen zal? Door Piet ben ik in kennis met u en uw gezin gekomen. Ik zal hem vragen, of hij elken Zondag u wat wil komen voorlezen, zoolang totdat gij naar de kerk kunt gaan. Ik ben er zeker van, dat hij dit doen zal."

„Ik geloof dat nu ook wel," antwoordde vrouw Kraan. „Ik zag nog nooit zulk een besten flinken jongen. Ik hoop van harte, dat *mijn* jongens ook zoo mogen worden."